

ESA JUNTUNEN

TAMMI

SUOSITUN
SIJOITUS-
BLOGISTIN
TIETOKIRJA

VIIKAS

SIJOITTAJA

TUNNE ITSESI JA OSAKEMARKKINAT

Esa Juntunen

VIISAS SIJOITTAJA

TUNNE ITSESI JA OSAKEMARKKINAT

tammi

80 VUOTTA

HELSINKI

PIIRROSKUVAT JA KAAVIOT: MIKA KETTUNEN

© ESA JUNTUNEN JA TAMMI 2023

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ

ISBN 978-952-04-4671-0

PAINETTU EU:SSA

SISÄLLYS

JOHDANTO	13
I. Mestarisijoittajista	13
Mistä tämä kirja sai alkunsa?	17
II. Mitä tämä kirja pyrkii saavuttamaan?	20
Osakesijoittaminen on helppoa, mutta vaikeaa.....	23
Sijoitusmarkkinat eivät ole kasino	29
III. Osakesijoittamisen tarkoitus.....	31
Miksi osakesijoittaminen kannattaa?	35
Osakesijoittamisen aloittaminen Suomessa.....	41
Osakesijoittaminen on matka maailmaan ja itseen.....	45

LUKU I.

SIOJITTAMISEN PERUSTEET KUNTOON	49
Osakesijoittaminen on vaativa, mutta antelias laji.....	52
Osakemarkkinoiden ymmärtäminen	54
Yhtiöiden liiketoimintojen ymmärtäminen.....	57
Maantieteen merkityksen ymmärtäminen.....	61
Tunnuslukujen ymmärtäminen toimialakohtaisesti	65
Osinkotuotto prosentti osakkeen arvonmäärittämisessä	67
P/E-luku osakkeen arvonmäärittämisessä	68
Velkaantuneisuuden merkitys osakkeen arvonmäärittämisessä ..	73
P/B-luku osakkeen arvonmäärittämisessä	76
Kassaan liittyvät tunnusluvut osakkeen arvonmäärittämisessä ..	79

Kassavirtamalli osakkeen arvonmäärittämisessä.....	81
P/S-luku ja EV/S-luku osakkeen arvonmäärittämisessä	84
EV/EBITDA ja EV/EBIT osakkeen arvonmäärittämisessä.....	87
ROE ja ROIC osakkeen arvonmäärittämisessä.....	89
Syklinen vs. defensiivinen liiketoiminta.....	93
Suomi ei ole Yhdysvallat.....	97
Opettele osakesijoittamisen perusteet ja innostu.....	98
<i>CASE: Ensimmäiset sijoitusvuodet – mihin sijoituspäätökseni perustuivat? .....</i>	
	104
<i>Sijoittamisen perusteet haltuun.....</i>	106

LUKU 2.

SIJOITTAMINEN ON PALJON MUUTAKIN KUIN

OSINKOJA	107
Miksi yhtiöt maksavat osinkoja?	113
Osingot ovat sijoitusmaailman kofeiini.....	118
Suomalaiset ovat osinkosijoittajia, mutta suomalaiset yhtiöt eivät ole osinkosijoittajaystävällisiä	120
Osinkoa kasvattavien yhtiöiden luokittelua	121
Osinkoaristokraatti ja osinkomestari McDonald's Corporation	124
Osinkokuningas, jolla on loistava menneisyys – The Coca-Cola Company.....	129
AT&T – kaatunut kuningas	132
Omien osakkeiden osto – kaksiteräinen miekka	137
Korkea osinko on huono osinko.....	147
Pörssiyhtiöiden osinkoverotus on villi länsi.....	151
Vero-optimoinnista	154
Korkeaa osinkoa, osinkokasvua vai omien osakkeiden ostoa?	156
Mitä sijoittajalle jää käteen ilman osinkoja?	158

<i>CASE: Osinkojen perässä juokseminen johti sijoitusurani huonoimpaan sijoitukseen</i>	162
<i>Osingot ja omien osakkeiden ostot – osakkeenomistajan arvonaluonnin ytimessä</i>	164

LUKU 3.

ÄKKIRIKASTUMINEN ON SIOITTAJAN	
TAVOITTEISTA HUONOIN	166
Älä ole laumasijoittaja.....	167
Sijoituskuplien anatomia on ollut sama viimeiset 400 vuotta, koska ihminen	169
Iso raha synnyttää kuplia tarkoituksellisesti – IT-kupla ja finanssikriisi	173
Kuka tekee rahaa kuplilla?	177
FOMO ja suuremman hölmön teoria.....	180
Keskiarvoon palataan aina	184
Kärsivällinen sijoittaja on harvinaisuus	194
<i>CASE: Avaruusosakkeet</i>	196
<i>Menestyvä sijoittaja ymmärtää kuplien anatomian sekä niiden syyt ja seuraukset</i>	198

LUKU 4.

OSAKEMARKKINOILLA ET VOI LUOTTAA KUIN	
ITSEESI	199
Media tarvitsee guruja myydäkseen itseään	200
Finanssimarkkinan asiantuntijat ajavat usein myös omaa etuaan	203
Et voi olla Warren Buffett, mutta voit oppia häneltä.....	205
Gurut ovat vain ihmisiä.....	208

Yhden mielipiteen ihmeet ovat sijoittajille arvottomia	212
Warren Buffett on juuri niin hyvä kuin sanotaan – ellei parempi.....	214
Ole oma itsesi.....	217
<i>CASE: Pillipiiparin pauloissa – gurun sokea seuraaminen johti lyhytaikaiseen katastrofiin.....</i>	219
<i>Osakemarkkinoiden toimijoiden seuraamisesta .....</i>	221
<i>Näin löydät omat vahvuutesi sijoittajana .....</i>	221

LUKU 5.

OSAKESIJOITTAMINEN EI SOVI	
HERKKÄHERMOISILLE	223
Ajoittaminen epäonnistuu lähes aina	224
Älä vertaa itseäsi muihin ja hiljennä melu ympärilläsi	227
Heittoputkivinouma on itsevarman sijoittajan sudenkuoppa.....	230
Lyhyellä aikavälillä hyvä sijoituspäätös voi tuottaa huonon tuloksen ja huono päätös hyvän.....	232
Kissatkin voivat olla mestarisijoittajia – lyhyellä aikavälillä...	237
Spekulatiiviset sijoitukset voivat olla menestyvän sijoittajan rautaisen itsekontrollin taie	239
Menestyvä sijoittaja on rentoutunut sijoittaja	241
<i>CASE: Spekulatiiviset sijoitukset .....</i>	243
<i>Tie hyvään sijoituspäätökseen .....</i>	245

LUKU 6.

OSAKKEEN HINNAN MERKITYS ON	
YLIKOROSTUNUT	246
Ankkurointivaikutus on kaikkialla ympärillämme	249

Ankkurointivaikutus sijoittamisessa.....	252
Halvempi osake ei ole parempi osake.....	258
Splittaus on silmänkääntötempu.....	260
Osakeanti voi sekoittaa markkina-arvon ja osakkeen hinnan – sekä sijoittajat.....	263
Splittaus ja reverse split ovat sijoittajan arkea.....	266
Miten taistella ankkurointi-ilmiötä vastaan sijoituspäätöksiä tehdessä?	268
CASE: <i>Amazon</i>	271
<i>Tyhjiössä osakkeen hinta on merkityksetön asia</i>	272

LUKU 7.

ONNISTUNEET SIOITUSPÄÄTÖKSET, EPÄONNISTUNEET SIOITUSPÄÄTÖKSET	273
Annat tappioiden juosta	274
Leikkaa tappiosi ajoissa, jos faktat siihen kehottavat	280
Leikkaat voittonsi, koska pelkäät tappiota.....	282
Korkeat tuottoprosentit kertovat usein sijoittajan jäätymisestä ja epäonnistumisesta	285
Miten taistella impulsseja vastaan ja olla myymättä väärällä hetkellä?	287
Ostat kalliilla ja myyt halvalla.....	288
CASE: <i>Citigroup – hyvä sijoitus, huono sijoitus</i>	290
<i>Virheet ovat väistämättömiä, mutta opi niistä</i>	292

LUKU 8.

HAJAUTA OIKEIN	293
Hajauttaminen omaisuusluokkien välillä	296
Hajauttaminen ajallisesti	302

Hajauttaminen maantieteellisesti.....	306
Hajauttaminen toimialojen välille	311
Hajauttaminen vai keskittäminen – kumpi on oikotie onneen?	314
CASE: <i>Hajautin, mutta en hajauttanut</i>	317
<i>Miten löytää kultainen keskitie?</i>	318

LUKU 9.

ET VOI KOSKAAN KONTROLLOIDA OSAKEMARKKINOITA – HYVÄKSY SE	319
Probabilistinen vs. deterministinen ajattelutapa	322
Mitä tapahtuu, jos kontrollin illuusio saa vallan – ja miten voit olla oikeasti kontrollissa?	325
Treidaaminen on ajanhukkaa.....	328
Lähimenneisyys on huono kristallipallo.....	335
Pörssin anomaliat eivät ole oikoteitä onneen.....	337
Jälkikäteen jokainen on profetta.....	340
Pörssiromahdus tulee aina uudelleen, eikä sille voi mitään ...	341
Sijoitusurasi paras sijoituspäätös voi olla päätös olla tekemättä mitään.....	344
Lyhyesti kaupankäyntikuluista.....	347
Rahaa ei tehdä toimimalla vaan odottamalla.....	349
CASE: <i>Restaurant Brands International ja koronakriisi</i>	351
<i>Taakse jää kontrollin tarve</i>	352

LUKU 10.

ARVO JA LAATU EIVÄT OLE SYNONYYMEJÄ	353
Tätä laatu ei ainakaan ole	355
Miten löytää itselle sopivat laatu-yhtiöt?	358

Arvosijoittaminen on yksi vanhimmista sijoitusstrategioista..	360
2000-luvun parhaan pörssisijoituksen juurisyy: matalat odotukset, korkea pääoman tuotto	366
Pitkällä aikavälillä kaikki ovat keskimääräisiä	370
Kun luulet löytäneesi laatua, rakastut osakkeeseen ja uskottelet itsellesi sen olevan laadukas	376
Löydä oma laatusi.....	384
CASE: <i>Laatu ei ollutkaan laatua</i>	386
<i>Arvosta ja laadusta sanottua</i>	387

LUKU II.

PUTOAVA PUUKKO HAAVOITTA	
SIJOITUSTUOTTOJASI KUOLETTAVASTI.....	389
Case: Nokia.....	390
Talvivaaran tragedia.....	394
Riski on sitä, ettet tiedä mitä teet	397
Puukon pudotessa pohjaa on vaikea löytää	398
Laskeva osake ei ole aina hyvä eikä huonokaan sijoitus	400
Teesihpipimä ja uponneiden kustannusten harha.....	405
”Käänneyhtiö” on aina äärimmäisen riskinen sijoitus.....	406
CASE: <i>The Kraft Heinz Company</i>	410
<i>Putoava puukko on aina vaarallinen</i>	412

LUKU I2.

SIJOITUSMAAILMA EI PYSTY MUUTTUMAAN, MUTTA SINÄ PYSTYT	413
Milloin on hyvä aika aloittaa sijoittaminen?.....	418
Pörssisykliä pitemmät vaihtelevat	429

Syklit ja kriisit eivät kohtele osakesijoittajaa ja indeksirahastosijoittajaa tasa-arvoisesti.....	432
”Buy the dip?”	435
Tee virheesi ajoissa ja pienellä pääomalla.....	438
Sopiiko osakesijoittaminen kaikille?.....	439
Olennaista on pitkä sijoitushorisontti	443
Paras päivä aloittaa sijoittaminen on tänään.....	443
<i>CASE: Apple</i>	445
<i>Koskaan ei ole huono päivä aloittaa osakesijoittaminen</i>	446

LUKU 13.

TUNNE ITSESI JA OSAKEMARKKINAT	447
Aloita seuraamalla, kehity toimimalla	448
Onko osakesijoittamisessa järkeä?	450
Älykäs raha ei ole amatöörisijoittajaa älykkäämpi.....	451
Sijoitusmaailmassa uudet ideat eivät ole parempia ideoita....	458
Yliarvostetut neuvot, aliarvostetut neuvot.....	464
Ympyrä sulkeutuu	465

EPILOGI

SIJOITUSSTRATEGIASTA SIJOITUSPÄÄTÖKSEEN.....	467
Miten rakensin sijoitusstrategiani?	467
Miten teen ostopäätöksen?	473
Miten teen myyntipäätöksen?.....	479
Tee sijoitusstrategiasi omista lähtökohdistasi.....	483
KIIITOS!.....	485
VIITTEET	487

Johdanto

”Sijoittajan tärkein ominaisuus ei ole älykkyys
vaan temperamentti.”

– WARREN BUFFETT

I. Mestarisijoittajista

Lukion jälkeen suoraan työelämään siirtynyt englantilaisnuorukainen Nick Leeson headhuntattiin vuonna 1989 – vain 22-vuotiaana – maineikkaaseen brittiläiseen Barings-pankkiin. Hän työskenteli siellä sijoittamisen ja petosten tutkinnan parissa maailmanlaajuisesti työkentän ulottuessa Lontoosta aina Indonesiaan ja Hongkongiin asti. Nick teki ahkerasti töitä, ja jo 25-vuotiaana hänelle tarjottiin mahdollisuutta päästä johtamaan Baringsin uutta Singaporen-yksikköä. Siellä hän alkoi tehdä kauppaa monimutkaisilla sijoitustuotteilla.^[1, 2]

Alusta asti oli selvää, että Nick oli älykäs, nouseva tähti pankissa – ja lahjakas sijoittaja. Jo ensimmäisenä vuotena Nickin tekemät sijoitukset tuottivat Baringsille yli 17 miljoonan dollarin voitot. Summa oli huomattava, sillä se oli 10 % koko pankin liikevoitosta vuonna 1992. Nick palkittiinkin tästä ruhtinaallisesti, ja hän sai pelkästään vuosibonusta lähes kaksi kertaa vuosipalkkansa verran.^[3]

Kymmenen vuotta myöhemmin toisaalla kanadalainen fyysikan maisteri Brian Hunter oli unelmiensa ja sijoitusmaailman huipulla jo 27-vuotiaana. Vuosi oli 2001, ja Brian sai töitä Deutsche Bankin New Yorkin yksiköstä. Työkseen Brian sijoitti Deutsche Bankin rahoja ja kävi kauppaa erityisesti maakaasuun liittyvillä sijoitustuotteilla. Myös Brian oli äärimmäisen taitava – vain kahdessa vuodessa hän oli tehnyt sijoituksillaan Deutsche Bankille 69 miljoonaa dollaria. Myös tästä hyvästä työstä seurasi palkinto, ja kahden vuoden jälkeen vuonna 2003 Brian sai ylennyksen ja nousi Deutsche Bankin maakaasukauppojen päävastaavaksi.^[4, 5, 6]

Kun siirrytään ajassa vielä vähän eteenpäin, löytyy jälleen yksi sijoittaja, joka valloitti menestyksellään sijoitusmaailman sydämet. Vuonna 2005 norjalainen Einar Aas perusti oman sijoitusyhtiön. 34-vuotiaalla Einarilla oli tutkinto Norjan arvostetuimmasta kauppakorkeakoulusta ja työelämässään aiempaa kokemusta sijoitusmarkkinoista. Alkuperäomaan hänellä ei ollut läheskään yhtä paljon kuin Nickillä tai Brianilla, sillä hänellä ei ollut takanaan ison pankin muskeleita. Einar aloitti kaupankäynnin sijoitusyhtiössään vaivaisella 30 000 eurolla, mutta onnistui tekemään 30 000 euron sijoituksillaan yhteensä yli 200 miljoonan euron tuoton vuodesta 2005 vuoteen 2018. Tämä tiedetään, koska kuten Suomessa myös Norjassa verotiedot ovat julkisia. Vuosi 2016 oli Einarin tähtivuosi sijoittajana. Tuona vuonna hän oli myös Norjan suurin veronmaksaja 92 miljoonan euron tulollaan, jotka syntyivät yksinomaan sijoitusyhtiön menestyksestä!^[7]

Käytetään aikakonetta vielä kerran ja siirrytään lähes vuosisata ajassa taaksepäin. Anne Scheiber oli yhdysvaltalainen verotilintarkastaja, joka päätti aloittaa osakesijoittamisen 38-vuotiaana keskellä globaalia talouskriisiä 1930-luvun alussa. Anne tienasi töissään nykyrahassa noin 4 300 euroa kuukaudessa. Hän antoi rahansa sijoitettavaksi nuorimmalle veljelleen, joka

oli juuri aloittanut osakemeklarina Wall Streetillä. Kun veli oli sijoitellut pari vuotta siskonsa rahoja, sijoitusyhtiö, jossa veli oli töissä, meni konkurssiin, ja sen mukana katosivat kaikki Annen säästämät ja sijoittamat rahat.^[8]

Tartuit tähän kirjaan todennäköisesti oppiaksesi jotain uutta. Mitä voimme oppia näistä neljästä tarinasta? Toistaiseksi aika vähän, mutta erityisen mielenkiintoista onkin se, mitä tarinoiden päähenkilöille tapahtui seuraavaksi.

Vuonna 1992 Nick Leeson oli koulut kesken jättänyt, mutta maailmaa jo paljon kiertänyt ja nähnyt sijoitusmestari. Hän oli tehnyt Barings-pankille valtavat määrät rahaa nuoresta iästään huolimatta. Nickillä oli kuitenkin salaisuus: hänen sijoituksensa olivat tehneet myös yli kolmen miljoonan dollarin verran tappioita. Nämä tappiot Nick oli piilottanut pankin johdolta virheitä varten luomalleen pankkitilille Singaporen yksikköön. Kolmen miljoonan dollarin tappiot eivät kaataneet maailmaa, olivathan voitot moninkertaiset niihin verrattuina. Vuotta myöhemmin Nick ei kuitenkaan enää vaikuttanut yhtä taitavalta ja hänen salaisella virhepankkitilillään oli jo noin 39 miljoonan dollarin tappiot. Vuonna 1994 tappiot vain kasvoivat ja ylittivät jo 350 miljoonaa dollaria. Hetken näytti siltä, että Nickin onni olisi kääntynyt, mutta kohtalo oli päättänyt toisin. 16. tammikuuta vuonna 1995 Nick teki sijoituksen, joka olisi tuottanut rahaa, mikäli Singaporen ja Tokion pörssit eivät olisi liikkuneet merkittävästi ylös- tai alaspäin seuraavan yön aikana. Tammikuun 17. päivän aamuna Japaniin kuitenkin iski 6,9 magnitudin maanjäristys, joka tappoi yli 6 000 ihmistä ja aiheutti satojen miljoonien eurojen vahingot. Aasian pörssit syöksyivät. Nick oli nyt niin syvällä kuopassa, että hänen oli tehtävä elämänsä suurin ”sijoitus”. Hän ennusti, että Tokion osakemarkkinat nousisivat pian alkujärkytyksen jälkeen.

Eivät nousseet.

Nick pakeni Singaporesta ja jätti sijoituksillaan jälkeensä 1,4 miljardin dollarin edestä tappioita. Ne olivat liian suuret Barings-pankin kannettaviksi, ja näin kolme vuosisataa nähnyt, vuonna 1762 perustettu pankki ajettiin konkurssiin.

Vuonna 2003 Brian Hunter oli puolestaan tehnyt Deutsche Bankille kahdessa vuodessa 69 miljoonaa dollaria ja hänet oli juuri ylennetty vastaamaan koko jättimäisen investointipankin maakaasukaupasta. Vauhti oli kova, mutta jo samana vuonna eräänä joulukuun viikkona yksikkö, jonka sijoituksista Brian vastasi, onnistui häviämään 400 miljoonaa dollaria!

Tiedän, mitä ajattelet. Eihän Einarin? Hän sentään sijoitti omia rahojaan eikä ollut mikään pohjoisamerikkalainen tai englantilainen hurjapä. Vuonna 2016 Einar oli tienannut sijoituksillaan 92 miljoonaa euroa ja oli ollut menestynyt sijoittaja jo yli vuosikymmenen. Tästä huolimatta hän teki sijoituksen, joka oli yksinkertaisesti liian iso ja riskinen jopa hänelle. Hän teki sijoituksen, joka tuottaisi, mikäli sähkön hinnat Pohjoismaissa ja Saksassa lähentyisivät toisiaan. Sijoitus oli aiheensa puolesta tavallinen, sellaisia Einar oli tehnyt urallaan monta kertaa aiemminkin. Ongelma syntyi siitä, että sijoitus oli Einarin omaisuuteen nähden liian suuri ja epäonnistuessaan se ajaisi hänet henkilökohtaiseen konkurssiin. Musta joutsen laskeutuikin Einarin harteille. Sähkön hinnat liikkuivat Einarin kannalta väärin suuntiin – ja seitsemäntoista kertaa rajummin kuin tavallisena päivänä. Markkinat panikoivat, ja näin Einar onnistui yhdellä ainoalla sijoituksella viemään sekä itsensä että sijoitusyhtiönsä konkurssiin tehden samalla yli sadan miljoonan euron tappiot yhdessä päivässä. Yli vuosikymmenen työ ja satojen miljoonien eurojen sijoitusvoitot tuhoutuivat hetkessä – yhdellä huonolla päätöksellä.

Entä Anne, jonka sijoitusomaisuus haihtui veljen sijoitusyhtiön konkurssissa? Vuonna 1944, kymmenen vuotta niiden

epäonnistuneiden sijoitusten jälkeen, Anne päätti aloittaa sijoittamisen uudestaan 48-vuotiaana. Tällä kertaa hän kuitenkin päätti sijoittaa rahansa itse ja aloitti kymmenessä vuodessa säästämällään pääomalla, joka oli nykyrahassa noin 70 000 euroa. Kun Anne 101-vuotiaana kuoli, hänen sijoitustensa arvo oli nykyrahassa noin 40 miljoonaa euroa.^[8]

Aivan kuten Anne, Nick, Brian ja Einar, jokainen sijoittaja tekee sijoitusurallaan onnistuneita ja epäonnistuneita sijoituksia. Tämän kirjan luettuasi ymmärrät, miksi Anne onnistui pitkällä aikavälillä, mutta Nick, Brian ja Einar eivät. Tavoitteenani onkin tässä kirjassa antaa sinulle avaimet sellaisen sijoitustarinan rakentamiseen, jota määrittävät onnistumiset eivätkä epäonnistumiset.

Mistä tämä kirja sai alkunsa?

Sijoittaminen on hienoimpia ja opettavaisimpia harrastuksia, joita ihmisellä voi olla. Lisäksi se on yksi tasa-arvoisimmista harrastuksista. Harrastuksenaan sijoittava kuorma-autonkuljettaja, lähihoitaja tai opettaja voi olla huomattavasti parempi sijoittaja kuin rahoituksen maisteri tai tohtori, joka on opetellut korkeakoulussa vuosikaudet taloustietoa, rahoitusta ja milloin mitäkin vaikealta kuulostavaa alaa. Kirjoitan näin kauppatieteiden maisterina. Jos osakesijoittamiseen kokee tarvitsevansa maisterin tutkinnon, on tehnyt asiasta vapaaehtoisesti liian monimutkaista. Syy tähän epäintuitiiviselta tuntuvaan faktaan on se, että sijoittaminen ei ole pääosin tieto- tai taitolaji, kuten usein luullaan. Sen sijaan se on pitkälti tunnelaji, jossa omat ja muiden tunteet ovat avainasemassa. Omien tunteiden tunnistamiseen ja hallitsemiseen ei tarvita kuin itsensä kuuntelemista, itsetuntemusta ja itsekontrollia. Löydät tästä kirjasta avaimet niin oman, muiden kuin osakemarkkinoidenkin käytöksen ymmärtämiseen.

Etenkin suomalainen sijoituskirjallisuus vilisee kirjoja, joissa kerrotaan, mitä pitää tehdä tullakseen seuraavaksi Warren Buffettiksi, Benjamin Grahamiksi tai joksikuksi muuksi sijoitusmaailman guruksi. Kun katson omaa yli vuosikymmenen kestänyttä sijoitusmatkaani, huomaan, etten olisi tarvinnut matkalleni yhtään enempää ihmistä, artikkelia tai kirjaa kertomaan, miten sijoittaa ”oikein”. Olin tarvinnut jonkun kertomaan minulle, mitä minun *ei kannata* tehdä ja miksi teen koko ajan asioita, joita minun ei kannata tehdä, vaikka tiedän, ettei minun kannattaisi niitä tehdä. Olin alkuvaiheessa niin keskittynyt tekemään asiat oikein, etten ymmärtänyt, mitä tein väärin ja miksi, ja toistin samoja virheitä kerrasta toiseen ymmärtämättä edes, että ne olivat virheitä. Olin tarvinnut jonkun kertomaan virheistäni ja niiden syistä etukäteen ja virheiden sattuessa. Olin tarvinnut kirjan, jonka olisin voinut ottaa hyllystäni silloin, kun pörssikurssit laskivat seitsemän prosenttia päivässä ja minun teki mieli myydä kaikki osakkeeni, jotten menettäisi loppujakin rahojani. Olin tarvinnut kirjan kertomaan minulle, että osakemarkkinat eivät mene myöskään aina ylöspäin ja että liika on aina liikaa, ajasta ja paikasta riippumatta. Olin tarvinnut tämän kirjan. Sen sijaan opin tuskallisesti ja pitkällisesti, kantapään kautta.

Ihmiset ovat pystyneet sijoittamaan erilaisiin arvopapereihin jo vuosisatoja, mutta käytöksemme sijoitusmarkkinoilla ei ole muuttunut. Jahtaamme jatkuvasti pikavoittoja ja äkkirikastumista, emme ota asioista tarpeeksi selvää vaan sen sijaan otamme tyhmiä ja turhia riskejä, jotka kostaantuvat usein taloudellisina tappioina. Läpi sijoitusuramme olemme tunteidemme ja impulssiemme riepoteltavina, vaikka jokainen meistä voisi tietää paremmin.

Uusi sijoittajasukupolvi toistaa aina aikaisemman sukupolven virheet. Sukupolvesta toiseen kerrotaan, mitä nyt pitäisi

tehdä ja kuinka nyt asiat ovat eri tavalla. Kukaan ei kuitenkaan ole kertomassa uudelle sijoittajasukupolvelle, mitä kaikkea ei kannata tehdä, ja näin tuo virheiden pyörä jatkaa pyörimistään. Tähän on monia syitä. Ensinnäkin epäonnistumisista on ollut aina vaikea puhua. Olipa kyse yksityiselämästä, työelämästä tai sijoitusmaailmasta, epäonnistumisella on edelleen negatiivinen stigma. Näin siitäkkin huolimatta, että jokainen meistä epäonnistuu elämässään tuhansia kertoja, niin minä, sinä kuin maailman paras sijoittaja Warren Buffettkin. Epäonnistuminen on normaalia ja monessa tapauksessa myös välttämätöntä, jos haluaa kasvaa. Toinen syy on se, että vaikka virheistä puhutaisiin, niistä ei välttämättä haluta oppia, koska ajatellaan, että ”tällä kertaa asiat ovat toisin”.

Haluan tällä kirjalla tarjota sinulle sijoittamiseen työkalut, joita itselleni ja monelle muulle sijoittajalle ei ole koskaan tarjottu. Samalla haluan siirtää kaikki epäonnistumisista saamani opit nykyiselle ja tuleville sijoittajasukupolville, jotta minun ja monien muiden sijoittajasukupolvien suurimmat virheet voidaan jatkossa välttää ja löytää näin helpompi polku menestyksekkääseen sijoittamiseen. Olitpa sitten aloitteleva tai kokenempi sijoittaja, voin luvata, että jos pystyt sisäistämään ja väistämään sijoitusurallasi kaikki tässä kirjassa esitellyt sudenkuopat ja epäonnistumiset, nouset sijoittajana aivan uudelle tasolle ja tuottosi tulevat moninkertaistumaan. Voin myös luvata, että tämä on helpommin sanottu kuin tehty.

Miljoonat ihmiset tekevät päivittäin samoja sijoitusvirheitä, yhä uudestaan ja uudestaan, vaikka ovat niistä tietoisia. Luetuasi tämän kirjan tärkeintä ei ole se, että muistat sen ulkoa kannesta kanteen. Tärkeintä on, että sisäistät ja ymmärrät kirjassa käsitellyt virheet ja niiden syyt ja pystyt heijastamaan tätä ymmärrystä omassa käytöksessäsi. Samalla ymmärrät, miksi olet itsekin altis toistamaan näitä virheitä vastoin parempaa

tietoasi. Vasta kun ymmärrät tämän kaiken, pystyt menestyksekkäästi välttämään nuo virheet. Helppoa se ei kuitenkaan ole, siitä meillä on muistutuksena monta vuosisataa sijoittamisen ja sijoittajien historiaa. Jotta ymmärtäisimme nykyisyyttä, onkin aluksi katsottava menneisyyteen.

II. Mitä tämä kirja pyrkii saavuttamaan?

Aivan ensi alkuun tarkennus: tämä kirja käsittelee ennen kaikkea suoraa osakesijoittamista. Kirjassa sivutaan mitä erilaisimpia sijoitustuotteita, mutta pääpaino on osakesijoittamisessa. Arkipuheessa osakemarkkinoita ja sijoittamista verrataan jatkuvasti kasinoihin, vedonlyöntiin tai uhkapeliin. Syy on se, että ihmiset usein suhtautuvat osakemarkkinoihin niin kuin mihin tahansa nettikasinoon tai rahapelikoneeseen. Rulettipöydässä suuria voittoja osuu kohdallesi äärimmäisen harvoin ja suurimman osan ajasta jäät merkittävästi tappiolle. Mikä oleellisinta, menestys tai menetys ei ole koskaan kiinni sinusta, vaan kyse on silkasta tuurista. Sama pätee osakemarkkinoihin siinä mielessä, että jos osakemarkkinoilla käyttäytyy kuin uhkapelaaja, sijoittaminen muuttuu uhkapeliksi.

Harva meistä kuitenkaan alkaa sijoittaa uhkapelaajan asenteella, koska olemme kuulleet klassikkotarinat pitkäjänteisyyden tärkeydestä raha-asioissa, korkoa korolle -ilmiöstä, osta ja unohda -sijoittamisesta sekä kuukausittaisesta rahasto-sijoittamisesta ja näiden oppien ylivertaisuudesta. Mutta osakemarkkina on petollinen ympäristö sillekin, joka noudattaa näitä klassikko-oppeja. Ihminen on ennen kaikkea ihminen eikä ollenkaan rationaalinen taloudellinen käyttäytyjä. Ihminen käyttäytyy ennustettavasti, mutta valitettavasti käytös on usein täysin epärationaalista.

EVÄÄT PAREMPAAN JA HALLITUMPAAN SIJOITUSMENESTYKSEEN

Viisas sijoittaja kertoo sijoitusmaailman kiehtovien tositarinoiden ja omakohtaisten kokemusten avulla, kuinka osakesijoittajan on mahdollista menestyä niin hyvinä kuin huonoinakin aikoina. Olennaista on hallita sijoittamisen perustyökalut, tuntea osakemarkkinoiden lainalaisuudet ja tiedostaa tunteiden rooli sijoituspäätöksissä.

Mitä voimme oppia siitä, että pörssi on ainoa paikka maailmassa, josta ihmiset pakenevat alennusmyyntien alkaessa mutta jonne he ryntäävät alennusmyyntien loppuessa? Miksi osingot aiheuttavat sijoittajissa sijoitusmenestystä haittaavaa riippuvuutta? Entä kuka hyötyy sijoituskuplista? Kirjoittaja laittaa myös itsensä likoon ja kertoo paitsi oman sijoitusuransa onnistumisista myös tekemistään virheistä.

Viisas sijoittaja osoittaa, että sijoittajan tärkein kyky ei ole äly, vaan tunneäly. Viisas sijoittaja tunnistaa omat virheensä ja puutteensa ja pystyy oppimaan niistä. Samalla hän pyrkii kontrolloimaan vain niitä asioita, joita voi kontrolloida – ja näin menestyä sijoittajana.

www.tammi.fi

36.22

ISBN 978-952-04-4671-0